

Geen uitleg maar uitweg Exodus 1.1–22; Exodus 2.23–3.10

Jos Strengholt

Soest, Den Helder, 1986

Er zijn vragen die wij allemaal kennen. Vragen die niet gemakkelijk verdwijnen. Eén van de moeilijkste vragen die een mens kan stellen, is: waarom? Waarom gebeurt dit? Waarom duurt het zo lang? Waarom grijpt God niet in? En waarom lijkt God te zwijgen op het moment dat wij Hem juist zo hard nodig hebben?

Dat is geen nieuwe vraag. De Israëlieten in Egypte hebben deze vraag waarschijnlijk jarenlang gesteld. God had aan Abraham, Isaak en Jakob prachtige beloften gedaan. Hij had beloofd dat hun nageslacht een land zou ontvangen, een land van overvloed, van melk en honing. Maar wat zagen de Israëlieten daarvan? Zij waren slaven in Egypte. Dag na dag moesten zij zwaar werk verrichten en de slavendrijvers maakten hun leven bitter. Uiteindelijk ging Farao nog verder en gaf hij opdracht om de pasgeboren jongetjes van Israël te doden.

Daar zit een diepe spanning in. God had beloofd, maar de werkelijkheid leek het tegenovergestelde te bewijzen. Misschien kennen wij die spanning ook. Wij geloven in Gods goedheid, maar ons leven kan soms zwaar zijn. Wij bidden, maar het antwoord lijkt uit te blijven. Wij vertrouwen op Gods beloften, maar ondertussen kan het voelen alsof wij door een woestijn gaan. En dan vragen wij: "Heer, waar bent U?"

Exodus geeft ons vandaag geen eenvoudig antwoord op iedere waarom-vraag. Maar het laat ons iets zien dat nog belangrijker is: God is niet afwezig wanneer Hij stil lijkt. God ziet, God hoort, God kent en God komt om te redden.

Daarover wil ik met u nadenken in drie punten.

1. God vergeet Zijn beloften nooit

De Israëlieten konden zich afvragen: heeft God ons vergeten? Eeuwen geleden had Hij Zijn beloften aan Abraham, Isaak en Jakob gegeven, maar inmiddels waren er vele generaties voorbijgegaan. Misschien waren er Israëlieten die 's avonds bij elkaar zaten en vertelden over hun voorouders. "Onze God heeft beloofd dat Hij ons een land zou geven." Maar vervolgens keken zij naar hun eigen handen, kapot van het zware werk, en konden zij zich afvragen: "Een land? Wij zijn slaven."

Wat doe je wanneer Gods belofte ver weg lijkt en je omstandigheden heel dichtbij zijn? Dan wordt geloven moeilijk. Wij kijken immers naar wat wij zien, terwijl God kijkt naar wat Hij heeft beloofd.

In Genesis 15 had God al aan Abraham bekendgemaakt dat zijn nakomelingen vreemdelingen zouden zijn en verdrukt zouden worden. God wist dus wat er zou gebeuren, lang voordat Israël het begreep. Dat betekent niet dat hun lijden onbelangrijk was. Het betekent dat hun lijden niet het laatste woord had. God was Zijn volk niet vergeten.

Dat is ook voor ons belangrijk. Wij weten niet altijd wat God aan het doen is. Soms begrijpen wij Zijn wegen niet. Soms lijkt het alsof onze gebeden niets veranderen. Maar Gods stilte betekent niet

dat Hij Zijn beloften heeft ingetrokken. Wij zien slechts een klein gedeelte van het verhaal, terwijl God het hele verhaal ziet.

Daarom mogen wij soms eenvoudig zeggen: "Heer, ik begrijp het niet, maar ik vertrouw U." Dat is geen zwak geloof. Integendeel, dat is geloof. Geloof betekent niet dat wij alles begrijpen. Geloof betekent dat wij God vertrouwen, ook wanneer wij Zijn weg nog niet kunnen zien.

2. God ziet, hoort en kent onze pijn

Dan komen we bij Exodus 2. Het volk zucht onder de slavernij en roept tot God. En dan lezen we iets indrukwekkends: God hoorde hun jammerklachten, God dacht aan Zijn verbond, God zag de Israëlieten en God kende hen.

Wat een troostende woorden zijn dat. God kijkt niet van een afstand naar het lijden van Zijn kinderen. Hij is geen God die onze pijn ziet en vervolgens zegt: "Zoek het zelf maar uit." Nee, Hij hoort, Hij ziet en Hij kent.

Misschien zegt iemand vandaag: "Niemand begrijpt wat ik doormaak." God zegt: Ik zie het. Misschien zegt iemand: "Niemand weet hoeveel pijn ik heb." God zegt: Ik ken je pijn. Misschien zegt iemand: "Niemand hoort mijn gebed." God zegt: Ik hoor je.

En let erop dat Gods medelijden niet op afstand blijft. Hij zegt niet alleen dat Hij de situatie van Israël kent. Hij komt in beweging. God zegt tegen Mozes: "Ik heb de ellende van Mijn volk gezien. Ik heb hun geroep gehoord. Ik ken hun smart." En daarom stuurt Hij Mozes.

Dat zien we uiteindelijk volmaakt in Jezus Christus. Jezus kwam niet naar deze wereld om ons alleen uit te leggen waarom mensen lijden. Hij kwam om bij ons te zijn. Hij raakte zieken aan, Hij hilde met mensen die verdriet hadden en Hij had medelijden met mensen die verloren waren. Hij droeg onze zonden en ging Zelf door lijden, verwerping en de dood heen.

Daarom hebben wij een Heiland die onze pijn begrijpt. Wanneer wij tot Jezus komen, komen wij niet tot iemand die zegt: "Ik weet niet hoe dat voelt." Nee, Hij kent onze zwakheid. Hij kent ons verdriet. Hij kent onze zorgen en Hij kent ons hart. Daarom mogen wij alles wat ons bezighoudt bij Hem brengen.

3. God geeft niet altijd een verklaring, maar Hij geeft Zichzelf

Dit is misschien wel het moeilijkste punt. Wij willen graag begrijpen waarom iets gebeurt. Waarom ziekte? Waarom verlies? Waarom financiële problemen? Waarom teleurstelling? Waarom zoveel onrecht? Waarom duurt het zo lang?

Mensen geven daar soms snel antwoorden op. "God wil je iets leren." "Het komt door je zonde." "Het is een aanval van de duivel." "Alles gebeurt met een reden." Misschien zit er in sommige van deze gedachten een stukje waarheid, maar wij moeten voorzichtig zijn. Want vaak weten wij eenvoudigweg niet waarom iets gebeurt.

De Bijbel geeft ons niet altijd het antwoord op het waarom. Ook Israël kreeg niet eerst een uitgebreide verklaring van God. God zei niet: "Hier is precies waarom jullie dit allemaal moeten meemaken." Zijn antwoord was veel groter: "Ik heb jullie gehoord. Ik heb jullie gezien. Ik ken jullie pijn. En Ik kom jullie redden."

Dat is het verschil. God geeft niet altijd een verklaring; Hij geeft Zichzelf.

Dat is het hart van het evangelie. Aan het kruis geeft God ons geen theorie over het lijden. Hij geeft ons Zijn Zoon. Jezus Christus draagt onze zonde, onze schuld en onze gebrokenheid. Daarom is ons geloof niet gebaseerd op het feit dat wij alles begrijpen. Ons geloof is gebaseerd op het feit dat wij weten Wie God is.

Wij begrijpen Zijn wegen niet altijd, maar wij kennen Zijn karakter. Hij is trouw. Hij is goed. Hij is barmhartig. Hij houdt Zijn beloften en Hij heeft het laatste woord. Daarom kunnen wij Hem vertrouwen, ook wanneer wij nog geen antwoord hebben.

Conclusie

Misschien draagt u vandaag een vraag mee waarop u al lange tijd geen antwoord hebt. Misschien bidt u al maanden of zelfs jaren. Misschien is er iets in uw leven waarvan u zegt: "Heer, waarom?"

Ik kan u vandaag niet beloven dat u het antwoord zult krijgen. De Bijbel belooft dat ook niet. Maar de Bijbel geeft ons iets dat veel kostbaarder is. Hij laat ons zien dat God niet vergeten is, dat God niet afwezig is en dat God niet onverschillig is. Hij ziet, Hij hoort, Hij kent en Hij komt dichtbij.

De Israëlieten wisten niet hoe God hen zou bevrijden. Mozes wist niet waarom hij veertig jaar in de woestijn moest doorbrengen. Maar God was ondertussen aan het werk. Misschien geldt dat ook voor ons. Wij zien alleen vandaag, terwijl God de hele weg ziet.

Daarom hoeven wij niet eerst alles te begrijpen voordat wij Hem vertrouwen. Soms moeten wij onze vraag veranderen. Niet alleen: "God, waarom?" maar ook: "God, help mij."

Wanneer wij alleen vragen waarom, blijven onze ogen gericht op het verleden. Maar wanneer wij roepen: "Heer, red mij. Heer, help mij. Heer, wees bij mij", richten wij onze ogen op God. En daar ligt onze hoop.

Want God heeft in Jezus Christus laten zien hoe ver Zijn liefde gaat. Hij kwam naar ons toe. Hij droeg ons lijden. Hij droeg onze zonde. Hij stierf voor ons en Hij stond op uit de dood. Daarom mogen wij zelfs midden in de woestijn zeggen: God is met mij.

Zelfs wanneer Hij stil lijkt, mogen wij geloven dat Hij ons hoort. Zelfs wanneer wij het niet begrijpen, mogen wij weten dat Hij trouw is. En zelfs wanneer wij onze weg niet meer zien, mogen wij erop vertrouwen dat God de weg niet is kwijtgeraakt.

Daarom, wanneer God stil lijkt, vertrouw Hem. Wanneer u Hem niet begrijpt, houd u aan Hem vast. Wanneer u pijn hebt, roep tot Hem. En wanneer u geen uitweg ziet, kijk naar Christus.

Want Gods stilte is niet het einde van het verhaal. God is niet stil omdat Hij niets doet. God is aan het werk.

Amen